

Секція 1 ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Свідерський В.П., Фрідман О.А. Управління фінансовими ризиками підприємства	3
Абрамова І.М. Кластерна система інноваційного розвитку Харківського регіону	5
Бестужева С.В. Сучасний стан нетарифного регулювання як складової зовнішньоторговельної політики України	9
Бігдан І.А., Лачкова Л.І. Питання антикризового фінансового управління підприємствами торгівлі	12
Бондаренко І.М. Актуальні проблеми фінансування бюджету	14
Измайлович С.В. Инновационные подходы к управлению ресурсами и рисками банка	15
Слатвінський М.А. Проблеми фінансування інноваційної діяльності підприємств в цілях забезпечення їх економічної безпеки	17
Фадєєва Г.М. Застосування податкової знижки з податку на доходи фізичних осіб: новації законодавства	19
Салтанович Н.В. Вовлечение предпринимательства в инвестиционную деятельность в целях стабилизации экономики малых городов	22
Бессонова Г.П. Сутність капітальних інвестицій для забезпечення розвитку процесу виробництва	25
Бондаренко М.І. Економічні аспекти залучення іноземних інвестицій в умовах глобалізації	29
Мороз М.О. Дотримання інвестиційної безпеки як неодмінна умова інноваційного розвитку економіки України	31
Онiпко Т.А. Стан та перспективи розвитку інноваційних кластерів Харківщини	34
 <i>Секція 2 ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ТЕНДЕНЦІЇ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ</i>	
Дорошенко Г.О. Соціальний діалог як інструмент узгодження інтересів різних соціальних груп та державних інститутів	37
Бачинська О.М. Мотивація працівників у системі управління людськими ресурсами	40
Бондаренко А.М., Бондаренко В.А. Загальні принципи і методи побудови системи управління персоналом	

Кулинич Т.В. Мотивація персоналу підприємства в контексті потреб працівників	44
Пустовая В.В. Кадровая политика как инструмент реализации целей и задач управления персоналом	47
Пономаренко О.О., Ведмідь К.В. Пріоритети розвитку мотивації найманої праці на макро та мікроекономічному рівні в умовах реформування економіки України	50
Савченко Н.В. Розвиток людського капіталу: стратегічні пріоритети європейських служб зайнятості	53
Пустовая В.В. Роль и значение управления персоналом в современной концепции менеджмента организации	55
Гриб С.В. Ефективність методів оцінки персоналу в сучасних умовах	57

*Світлана Бестужева, кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародної економіки
та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця*

СУЧАСНИЙ СТАН НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯК СКЛАДОВОЇ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Зовнішня торгівля є однією з пріоритетних сфер міжнародної економічної діяльності України, подальший розвиток якої залежить від ефективності державної політики регулювання.

Основним завданням державного регулювання зовнішньої торгівлі є стимулювання експорту національних виробників, підвищення конкурентоспроможності їх продукції на світових ринках та обмеження імпорту для розширення можливостей національних виробників задовольняти внутрішній попит та конкурувати з іноземними компаніями [1, с. 198].

Нетарифне регулювання в багатьох країнах світу є домінуючою складовою зовнішньоторговельної політики, так як включає сукупність методів і інструментів як стимулювання, так і обмеження експортних та імпортних операцій.

Необхідність запровадження режиму квотування і ліцензування до окремих груп товарів пов'язана з порушенням рівноваги між обсягами імпорту і власним виробництвом аналогічної продукції, а також значною часткою бартерних операцій, ефективність яких в основному низька. При бартерній формі взаєморозрахунків створюються сприятливі умови для всіляких зловживань. У міру зростання власного виробництва імпортозамінюючих видів продукції імпортні квоти повинні звужуватись, а при досягненні збалансованості між власним виробництвом продукції і внутрішніми потребами в ній – скасовуватись.

Вирішення питань щодо встановлення режиму ліцензування та квотування експорту та імпорту і визначення списку товарів, які підлягають ліцензуванню або квотуванню, та термінів дії кожного режиму за кожним товаром є компетенцією Верховної Ради України з подання Кабінету Міністрів.

Кожного року в Україні встановлюється перелік товарів, імпорт та експорт яких підлягає ліцензуванню та квотуванню.

28 червня 2015 року набув чинності Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» № 222-VIII від 2 березня 2015 року [4]. Таким чином, відповідно до ч. 3 ст. 21 цього Закону втратив чинність Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» № 1775-III від 1 червня 2000 року. Новим Законом скасовується ліцензування 26-ти видів господарської діяльності, зокрема ліцензування операцій з металобрухтом, ліцензування діяльності митних брокерів, будівництва об'єктів 1-3 категорій складності, ліцензування торгівлі агрохімією, ветеринарними препаратами, рідким паливом та біогазом, тощо.

Потрібно констатувати, що в Україні не набуло поширення експортне субсидування. Згідно з діючим законодавством, воно надається у вигляді прямих державних субсидій підприємству або галузі промисловості при ефективній результативності експортної діяльності чи реалізації експортних програм. Але незначні, при напруженому фінансовому становищі, експортні субсидії, обґрунтованість яких потребує критичного аналізу в кожному конкретному випадку, здебільшого не дають підстав для віднесення їх до проявів осуджуваної нормами ГАТТ/СОТ недобросовісної конкуренції. І такі положення та заходи слід, безперечно, знати і активніше використовувати у вітчизняній практиці зовнішньоторговельного регулювання.

Не знайшли належного застосування у вітчизняній практиці й технічні норми, стандарти та правила безпеки для захисту внутрішнього ринку від імпорту низькоякісної несертифікованої продукції, що негативно позначається на становищі внутрішніх

виробників і споживачів. 15 січня 2015 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» [6] № 1065 від 27 листопада 2014 року), яким встановлено загальні правові й організаційні засади розроблення, прийняття та застосування технічних регламентів і процедур оцінки відповідності, а також здійснення оцінки відповідності. Спрощення експорту товарів з України до ЄС вимагає від України адаптації національного законодавства до ряду європейських нормативних актів. Прийнятий Закон відкриває перед українським виробником можливість проходження в Україні випробувань та отримання сертифікатів, які будуть визнаватися ЄС. Це дозволить зменшити витрати бізнесу, на отримання відповідної документації, проходження процедур сертифікації та оцінки відповідності.

Одним з заходів фінансово-нетарифної політики, який передбачає просування товару на зовнішній ринок за рахунок зниження експортних цін нижче нормального рівня цін в інших країнах, є демпінг [1, с. 202].

В рамках діяльності Світової організації торгівлі чітко встановлені правила заборони демпінгу у наступних випадках:

- 1) при заподії шкоди національному виробництву або створенні загрози її заподіяння;
- 2) при суттєвому гальмуванні створенню та/або розвитку відповідного національного виробництва.

З 1995 року діють три угоди, що разом часто називають «Антидемпінговим кодексом СОТ»: Угода про застосування Статті VI ГАТТ (про антидемпінг); Угода про субсидії і компенсаційні заходи; Угода про спеціальні заходи.

Участь у цих угодах є обов'язковою умовою членства у СОТ.

Угода про застосування Статті VI ГАТТ (про антидемпінг) і Угода про субсидії і компенсаційні заходи дозволяють застосування антидемпінгових і компенсаційних мит для захисту вітчизняних виробників. Проте при цьому повинні бути і дотримані дві умови:

1) повинна мати місце несправедлива торгова практика, тобто продаж товарів нижче справедливої ціни, або продаж товарів, відносно яких у країні експорту діють субсидії, заборонені за правилами СОТ, або субсидії, що не заборонені СОТ але до яких країни імпорту можуть застосовувати компенсаційні заходи;

2) в результаті такої «несправедливої практики», повинні мати місце: збитки вітчизняних виробників, негативні торгові ефекти для вітчизняних виробників [2].

Членство України у СОТ сприяло зменшенню кількості обмежувальних заходів (антидемпінгових, компенсаційних, спеціальних), що застосовувались до української продукції іноземними країнами, з 40 у 2008 році до 26 станом на 01.05.2015. При цьому значне зменшення застосованих заходів відбулось протягом перших років членства України в СОТ 2008-2010 рр. (з 40 до 30). На теперішній час Україна є учасником антидемпінгових розслідувань з як експорту, так і з імпорту товарів(табл. 1)

Таблиця 1

Участь України у антидемпінгових розслідуваннях (розроблено автором на основі даних [2])

Назва товару	Діючі заходи	Дата застосування заходів	Дата продовження заходів	Дата скасування заходів
1	2	3	4	5
3 ініціативи країн імпортерів української продукції				
США				
Карбамід сухий	68,26%	07/1987	12/2011	12/2016
Феросилікомарганець	163%	07/1994	11/2012	11/2017
Нітрат амонію	156%	09/2001	05/2013	05/2018
Арматура	41,69%	09/2001	07/2013	07/2018
Прокат гарячекатаний плоский в рулонах	90,33%	11/2001	02/2012	02/2019

1	2	3	4	5
Прокат вуглецевий гарячекатаний плоский не в рулонах	Маржа:МК «Азовсталь» – 81,43%;МК ім. Ілліча – 155%; інші – 237,91%	10/1997	10/2009	11/2014
Сталеві труби	Остаточна маржа – 7,47%	10.07.2014	-	10.07.2017
Мексика				
Гарячекатаний прокат у рулонах	25%	03/2000	03/2006 03/2011	01/2016
Канада				
Гарячекатаний прокат плоский з вуглецю в рулонах	77%	07/2015	10/2015	-
3 ініціативи України				
Китай				
Труби безшовні нержавіючі	41,07%	11/2014	-	11/2019
Російська федерація				
Стрілочні переводи	59,4%	07/2002	11/2014	11/2019
Киргизька республіка				
Електричні лампи розжарювання загального призначення	25,73%	06/2015	-	06/2020

Отже, проведений аналіз діючої системи нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі України дозволяє зробити висновки щодо відсутності інструментів стимулювання експорту національних суб'єктів господарювання та недостатність використання інструментів прихованого протекціонізму для оптимізації структури імпорту та ефективної реалізації стратегії імпортозаміщення.

Список використаної літератури

1. Бестужева С. В. Міжнародна економічна діяльність України : навчальний посіб. / С. В. Бестужева. – Х.: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 272 с.
2. Офіційний сайт Світової організації торгівлі [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://wto.org/>
3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України / Новини:[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/185795.html>
4. Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів та торгівлі 1994 року : Закон України від 28.12.2014 р. № 73-VIII[Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=991-14>.
5. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України № 222-VIII від 2 березня 2015 року [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=991-14>.
6. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України № 1065 від 27 листопада 2014 року [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=991-14>.